

შეშორებადები უორუმი

ნიკოლოზ კონიაბარიანი,
სსრკ მხატვართა კავშირის თაგმწლობარე

სსრკ მხატვართა კავშირისა და საქართველოს სსრ მხატვართა კავშირის გაერთიანებული პლენუმი თვალსაჩინო მოვლენაა ჩვენი მრავალეროვანი შემოქმედებითი კოლექტივის ცხოვრებაში. იგი იქნის დიდ საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ მნიშვნელობასაც, რომელსაც განსაზღვრავს მალაი ამოცანები, სოციალისტური რეალიზმის ხელოვნების ამოცანები, საბჭოთა სახვითი ხელოვნების მოღვაწეთა წინაშე რომ დგას. ეს ამოცანები ნათლად დასახული სსრ კენტირალური კომიტეტის დადგენილებაში, „იდეოლოგიური და პოლიტიკური-ამორალური მოთხოვნის შემდგომი გაუმჯობესების შესახებ“.

მხატვართა V პლენუმი იმართება ჩვენი ქვეყნის ცხოვრებაში ღირსსახვოვარ დროს, ვლადიმერ ილიას ძე ლენინის დაბადების 110 წლისთავისა და დიდ სამამულო ომში საბჭოთა ხალხის გამარჯვების 35 წლისთავის ზეიმის დღეებში, მათე ზუთწლედის დამამთავრებელ ეტაპზე, სსრკ XXVI ყრილობის შესახებ დადებული მზადების პერიოდში.

ჩვენი შემოქმედებითი ფორუმის მუშაობა წარმართება სტრუქტურულ-მეთოდური და ტალანტებით მდიდარ ქართულ მიწაზე, საბჭოთა სახვითი ხელოვნების კვირეულის დღეებში, იმ დროს, როცა ჩადდება მზადება საქართველოს კომპარტის XXVI ყრილობისა და საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების 60 წლისთავისადმი.

ყოველდღე ეს განსაკუთრებულად სახვით ხასიათს ანიჭებს შრომითი მხატვრული კულტურის მიღწევების დათვლითობა, ჩვენი პლენუმი, რომელიც უნდა განხილავს მრავალეროვანი სახვითი ხელოვნების კომუნისტური იდეოლოგიისა და ინტერნაციონალიზმის ამალღების საკითხები.

ფუნქცია და საჭრთლის ქართველ ოსტატთა ნაწარმოებების ექსპონირება, რესპუბლიკის ქალაქებში რომ იმართება, თბილისში საკავშირო სამხატვრო გამოფენის გახსნა, საწარმო-დაწესებულებების, კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების კოლექტივებთან, მოსწავლე-ახალგაზრდობასთან, სხვადასხვა შემოქმედებითი პროფესიის ადამიანებთან, ამირეჯავასის სამხედრო ოლქის მეორეხარისხიანი მხატვრული მდიდარ მასალას საქმიან ლენინის საკითხების კონკრეტული, საქმიანი განხილვისათვის, მოწოდებს ახალი ადამიანის — კომუნისტების მშენებლის იდეურ-სწავლითი, ესთეტიკური აღზრდის პრობლემების გადაწყვეტილებას, მისწრაფებას, ხელს უწყობს ხელოვნებისა და შრომის კავშირის განმტკიცებას.

ჩვენი შემდგომი წინსვლა სულ უფრო და უფრო უკავშირდება კულტურის განვითარების ღონის, ხალხის ცხოვრებაში მისი გავლენის გაძლიერებას, საბჭოთა ადამიანის, მისი იდეური და წინებრივი მრწამსის ფორმირებას.

სახვითი ხელოვნება, მხატვრული კულტურის განუყოფელ ნაწილს რომ წარმოადგენს, სულ უფრო აქტიურად მონაწილეობს ცხოვრების სოციალისტური წესის განმტკიცებაში, ამასთან გვევლინება როგორც მისი ერთ-ერთი კომპონენტი. ესთეტიკურ იდეალში იგი თავისებურად ასხამს ხორცს საზოგადოებრივ გამოცდილებას და გარდაქმნის მას თითოეული ადამიანის პირად გამოცდილებად. სოციალური იდეები, წინებრივი და ესთეტიკური ფასეულობანი ხელოვნების შემოქმედებით ადამიანთა ცხოვრების უცილობელ მოთხოვნად, მათი სულიერი ცხოვრების ნაწილად იქცევა.

ვ. ი. ლენინი მოუწოდებდა მასებისთვის გაგვეცნო ჩვენი თავიკრატული და სოციალისტური იდეალი მთელი თვისი სიდიადითა და მომხიბვლელობით. ეს უთუოდ პოლიტიკური ღონისუფე იყო, მაგრამ, ამასთან, მასში ნათლად იხსენიება ჩვენი იდეალის გაგების მალადი ესთეტიკური შინაარსი.

ექვს ათეულ წელზე მეტი გავიდა „ავრორას“ ისტორიული ზალის, ლენინური დეკრეტების ხელისმომწერის შემდეგ, რომელთა შორის იყო დეკრეტი „მონუმენტური პროპაგანდის შესახებ“, პარტიულობასა და ხალხურობაზე დაფუძნებულ საბჭოთა ხელოვნებაში განუყოფელ მხატვრულ სახეებში აღიბედა ჩვენი ქვეყნის მიერ განვლილი ბრძოლებისა და გამარჯვებათა დიდი გზა. მოხსენებაში საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირის ორმოცდაათი წლისთავის შესახებ ანხ. ლ. ი. ბრუნევი აღნიშნავდა, რომ საბჭოთა სოციალისტური კულტურა უცვლელად ჩვენი სამშობლოს თითოეული ხალხის ყველაზე ღირებულ ნიშანთვისებებსა და ტრადიციებს, ამავე დროს, ყოველი ეროვნული კულტურა საზრდოობს არა მხოლოდ საკუთარი წყაროებიდან, არამედ სხვა ხალხთა მდიდარი სულიერი კულტურიდან, რაც ურთიერთგავლენას და ურთიერთგამდობას განაპირობებს.

ქართული საბჭოთა სახვითი ხელოვნება, საერთოდ რესპუბლიკის მხატვრული კულტურის განვითარების

მთელი გზა ამ თვალსაზრისის ადასტურებს. საუკეთესო ეროვნული ტრადიციების მეგვიდრე და ამოცანებითი ლიტერატურისა და ხელოვნების ქართველი ოსტატები ქმნიან ახალი სოციალისტური შინაარსის ნაწარმოებებს, ამდღებენ მას მოძვე ხალხების კულტურათა მიღწევებით, მონაპოვრებით და საგულისხმო წყლილი შეაქვთ განვითარებულ სოციალისტურ საზოგადოების სულიერი ამაღლების საქმეში.

ქართველი ხალხი სამართლიანად ამაყობს თავისი უძველესი ისტორიითა და კულტურით, თავისი ძეგლებით, ეროვნული გენიის შოთა რუსთაველის, ვაჟა-ფშაველას, ილია ქავჭავაძის, ნიკოლოზ ბარათაშვილის შემოქმედებით. ფერწერისა და ქანდაკების გამოჩენილ ოსტატთა — ნიკო ფრიდმანის, იაკობ ნიკოლაძის, მოსე თოიძის, აპოლონ ქუთათელაძის, დავით კაკაბაძისა და სხვათა ნამუშევრები მახლობელი და მჭრფასია როგორც მშობლიური ხალხისათვის, ისე ყველა საბჭოთა ადამიანისათვის.

ჩვენი ქვეყნის თითოეული ხალხის მხატვრული მეგვიდრობა და თანამედროვე ტრადიციები მთელი საზოგადოების, ჩვენი სოციალისტური კულტურის კუთვნილებად და ქვეყნის ხალხის სულიერ განმეულობას ირწყვს. სოციალისტური რეალიზმის ხელოვნების ნაწარმოებთა საზოგადოებრივი უფრადობის ძალა სახობრივი შინაარსის სიღრმე პირდაპირ კავშირშია ცხოვრების დიდი სოციალური მოვლენების ასახვასთან. დამოკიდებულება მოვლენებისა და ხასიათების მხატვრული განსაზღვრების დონეზე, ტალანტზე, შემოქმედის იდეურ რწმენასა და მალად პროფესიულ ოსტატობაზე, სწორედ ამაში მდგომარეობს გარდაუვალი ისტორიული მნიშვნელობა საბჭოთა მხატვრული კულტურის ტრადიციებისა, ჩვენი გამოჩენილი ფერმწერების, მოქანდაკეების, გრაფიკოსების, სხვადასხვა სახეობისა და უარსში მომუშავე მხატვრების ცნობილი ნაწარმოებებისა, რომლებიც უკვე კლასიკის მიეკუთვნება. ამას ცხადყოფს ა. დენიკასა და ს. გერასიმოვის, მ. სარიანისა და ვ. მუხინის, ბ. იოანსონისა და ვ. კასიანის, ტ. ზალკალიასა და ა. პლასტოვის, ს. კონევიკისა და უ. ტანკისავეის, ცნობილი ქართველი ოსტატების და კაკაბაძის, მ. თოიძის, დ. გუდიაშვილის და სხვათა შემოქმედება.

ყოველი მნიშვნელოვანი ნაწარმოები, რომელიც შთაგონებულია ჩვენი დროით, მისი მღელვარებითა და მიზანითა აღსრულებით, ხელოვნების მკაფიო ქმნილებად მისი განვითარების ნიშანდებლად იქცევა ხოლმე. ასე აღვიჭყამთ დღეს ა. დენიკას ტილოებს „პეტროგრადის დაცვა“ და „ახალი საამქროების მშენებლობაზე“, ა. მატვეჯის სკულპტურულ კომპოზიციებს „ოქტომბერი“, ვ. მუხინას „მუშა და კომმუნერე ქალი“, ს. გერასიმოვის სურათს „საკოლმეურნე ზეიმი“, ი. თოიძის პლაკატს „დედა-სამშობლო გეგმის“, ა. პლასტოვის — „ტრაქტორისტების სამხარაო“ ამ ნაწარმოებებში უღიღინებს ძალიან დასახული საბჭოთა ხალხის შრომითი და საბრძოლო სიდიადე, განუყოფელი შემოქმედებით ხორცშესხმას ჰყოფს ეპოქის ხასიათი, მისი გმირების სახეები, ნათლად წარმოგვიდგება ავტორის, მხატვარი მოქალაქის პიროვნება.

ამ იდეურ-ესთეტიკურ ტრადიციებზე აღიზარდა საბჭოთა სახვითი ხელოვნების ოსტატთა არაერთი თაობა, რომლებიც ღირსეულად აგრძელებენ და ანვითარებენ თავიანი წინამორბედთა საუკეთესო მონაპოვრებს.

თანამედროვე შემოქმედებითი პროცესის ერთ-ერთი სახასიათო ნიშანია რეკლამური ეპოქის გმირული მოვლენების, დიდი სამამულო ომის წლებში ჩვენი ხალხის საბრძოლო თავდადების, თანამედროვე ადამიანთა შრომითი საქმიანობის მღელვარე ასახვა. ამასთან, მთავარი ფაქტორი ხდება წარსულის შემეცნება თანამედროვეობასთან ურთვე კავშირში, როგორც ხალხური სულის ისტორიისა, რომელიც არაფერი კვდება, არ შემოიზღუდება ერთეული ფაქტის ან მოვლენის პირობითი საზღვრებით, არამედ მთელი თავისი ძალითა და გაქანებით იჭრება მომავალში. თანამედროვე მხატვარი რეალური გმირის, კონკრეტული ადამიანის ბედს განიხილავს, როგორც ხალხის ბედდღობის გამოხატვას.

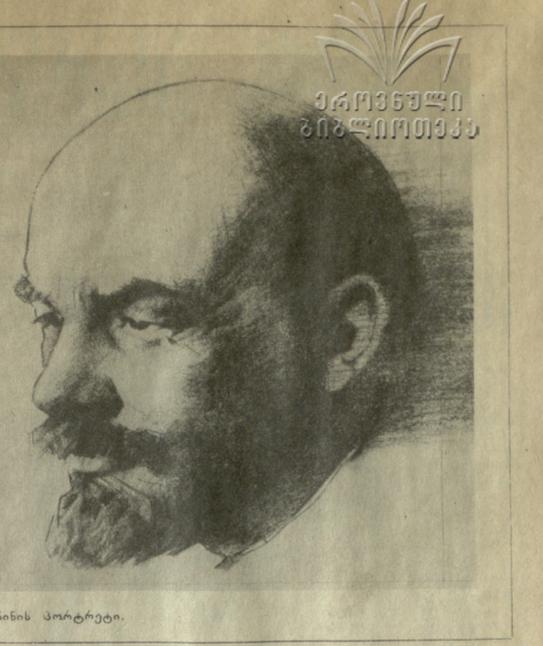
საბჭოთა სინამდვილის განვითარების წარმართული საერთო კანონზომიერებანი განაპირობებს მხატვრის ახალ ხარისხობრივ განსაზღვრას, რომელიც ვლინდება ახალი მხატვრული შემოქმედებითი ნიშანთვისებების განუმეორებლობაში, არამედ მისი სულიერი საჭრთის ინტერნაციონალური სიმდობრეში, მისი ნაწარმოებების იდეურ მნიშვნელოვანებასა და ესთეტიკურ ღირებულებას.

საბჭოთა მხატვრის საპასუხისმგებლო და საპატიო მოვალეობა, მისი მოწოდება იმაშია, რომ ფერებსა თუ ქვაში დრმად და სიმართლთ ასახოს თანამედროვეობის ცოცხალი ისტორია, მკაფიოდ და სისხვით აღბეჭდოს ხელოვნებაში ჩვენი საზოგადოებრივი წუობის დიდი ისტორიული მიღწევები.

საქართველოს მხატვართა კავშირი დიდ მუშაობას ეწევა მოძვე რესპუბლიკების შემოქმედ მუშაებთან კონტაქტების განსამტკიცებლად. დიდი წარმატებით სარგებლობს გამოფენებით ციკლიდან „ხალხთა მეგობრობა“. პერსონალურ გამოფენებს ეუმართავთ ხოლმე ცნობილ მხატვრებს, ვანკობთ თეატურ და გაცვლით ექსპოზიციებს არა მარტო მოკავშირე რესპუბლიკებთან, არამედ უცხოეთის ქვეყნებთანაც. ქართველ საზოგადოებრიობას დაახლოდა მოსკოველ, ლენინგრადელ, უკრაინელ, ლიტველ, სიმებს მხატვართა გამოფენები, პოლონელ მ. ველტერის, ფინელ რენტი რაუველის, ჩეხი გრაფიკოსის ლუკოვსის და მრავალ სხვათა ნამუშევრების ექსპოზიციები. ქართველი მხატვრები არცთუ იშვიათად იგზავნიან შემოქმედებითი მივლინებების საზღვარგარე, რაც, ასევე, ხალხთა მეგობრობის განმტკიცებას ემსახურება. ახლახანს თბილისში გაიმართა გერმანიის დემოკრატიულ რესპუბლიკაში მხატვარ ქალთა მოგზაურობის შედეგად შექმნილი ნამუშევრების საანგარიშო გამოფენა.

ინტერნაციონალიზმის გზით მიმავალი საბჭოთა ხელოვნება, ამავე დროს, ინარჩუნებს თითოეული ხალხის განმასხვავებელ ნიშნებს, მის ეროვნულ თავისებურებებს, არაფერად ხასიათი. მკაფიოდ შეიგრძნობა ქართულ სახვით ხელოვნებაშიც. თუ ძველი თაობების მხატვართა შემოქმედებაში ეროვნულობა, ხშირ შემთხვევაში, თავს იჩენდა უფრო გარეგნულ ნიშნებში — ბუნების, ყოფის, სამოსის თავისებურებაში, სახის ტიპში, თანამედროვე მხატვართა ხელოვნებაში ნათლად ვლინდება გამოხატვის ახალი ხერ-

„ხელოვნება ეკუთვნის ხალხს“
ვ. ი. ლენინი

უხა ჯაფარიძე, ლენინის პორტრეტი.

მაისის მზიანი დღეებში საქართველოს კულტურის დიდი დღესასწაული ეწევა — საბჭოთა სახვითი ხელოვნების დღეები. ხელოვნების უძველესი ტრადიციების მქონე ქვეყნის მინაზე შეიკრიბნენ სტუმრები ჩვენი მრავალეროვანი სამშობლოს თითქმის ყველა კუთხიდან — ფერმწერალი, მოქანდაკე, გრაფიკოსები, ხელოვნებათმცოდნეები, — საბჭოთა სახვითი ხელოვნების გამოჩენილი ოსტატები, რომელთა სახელებით სამართლიანად ამაყობს ხალხი. მოხარული ვართ მივესალმოთ ძვირფას სტუმრებს, თანამომეგობრებს ხელოვნებაში.

მხატვართა ეს დღევანდელი შეხვედრა, რომელიც ასე ფართო მასშტაბით პირველად ეწყობა, გაგრძელებდა ბოლოდროინდელი საერთო ტენდენციისა, ჩვენი ქვეყნის ხალხთა კულტურის ურთიერთგაცნობისა და ურთიერთგამდობების გაღრმავებას რომ გულისხმობს.

ინტერნაციონალური ურთიერთობანი ჩვენი კულტურის შინაგანი ზრდის კანონზომიერი შედეგია, იგი შედეგია ამ კულტურის მრავალეროვნული სტრუქტურისა და მის მიერ მიღწეული ორგანიზაციის მალადი ღონისა. ინტერნაციონალური ხომ ეროვნულის არსებაში შედის და განსაზღვრავს მის ძირითად თვისებებს, რომლებიც ხალხის სულიერი განვითარების უმნიშვნელოვანეს მხარეებს გამოხატავს.

ჩვენი რესპუბლიკა ადრინდელი იყო განთქმული ინტერნაციონალური ტრადიციებით. საუკუნეთა სიღრმეშია ჩრუვითან, უკრაინასთან, კავკასიის ხალხებთან კულტურული ურთიერთობის საწყისები.

უკანასკნელ წლებში ჩვენიან მოძვე რესპუბლიკების ლიტერატურისა და ხელოვნების მოღვაწეთა მრავალი შეხვედრა გაიმართა. მათ შორის აღსანიშნავია უკვე ტრადიციულად ქვეყნის ლიტერატურის

დიდი, მარადიული შეგობრობა

ნიკოლოზ კონიაბარიანი

საქართველოს სსრ მხატვართა კავშირის თაგმწლობარე

დღეები. ლექსების ნიაღვარი, მეგობრული და საქმიანი, გულთაღი შეხვედრები — აი, რით გამოირჩევა კულტურის ეს დღესასწაული. შედეგად — იბადება ახალი თარგმანები, ქართულ ენაზე უღერს სხვადასხვა ეროვნების ავტორთა ნაწარმოებები, ქართული ლიტერატურის მონაპოვრები კი სხვა ხალხთა კუთვნილებადაც იქცევა. ხელოვნებაში ხომ ყველაზე უფრო ძლიერად ვლინდება ხალხური სული, მისი განსაკუთრებულობა, და ჩვენ ვეცნობით მოძვე ხალხთა ყოფას, ხასიათს, მისწრაფებებს. საბჭოთა სახვითი ხელოვნების ამამინდელი შეხვედრა ასეთივე კეთილშობილურ მიზანს ემსახურება, — ჩვენი ქვეყნის ხალხების მეგობრობის შემდგომ განმტკიცებასა და ურთიერთგამდობების.

„ჩვენ ინტერნაციონალისტები ვართ“ — ეს არის დევიზი თითოეული საბჭოთა რესპუბლიკის, ჩვენი მრავალეროვანი სამშობლოს თითოეული ხალხისა. დღეს, როდესაც ყველა ჩვენს რესპუბლიკაში, სახალხო მეურნეობისა და კულტურის ყველა დარგში აღმავლობა სუფევს, საზოგადოებრივ ცხოვრებაში განსაკუთრებით იგრძნობა ინტერნაციონალისტური სულისკვეთების დამკვიდრება.

საქართველოს მხატვართა კავშირი დიდ მუშაობას ეწევა მოძვე რესპუბლიკების შემოქმედ მუშაებთან კონტაქტების განსამტკიცებლად. დიდი წარმატებით სარგებლობს გამოფენებით ციკლიდან „ხალხთა მეგობრობა“. პერსონალურ გამოფენებს ეუმართავთ ხოლმე ცნობილ მხატვრებს, ვანკობთ თეატურ და გაცვლით ექსპოზიციებს არა მარტო მოკავშირე რესპუბლიკებთან, არამედ უცხოეთის ქვეყნებთანაც. ქართველ საზოგადოებრიობას დაახლოდა მოსკოველ, ლენინგრადელ, უკრაინელ, ლიტველ, სიმებს მხატვართა გამოფენები, პოლონელ მ. ველტერის, ფინელ რენტი რაუველის, ჩეხი გრაფიკოსის ლუკოვსის და მრავალ სხვათა ნამუშევრების ექსპოზიციები. ქართველი მხატვრები არცთუ იშვიათად იგზავნიან შემოქმედებითი მივლინებების საზღვარგარე, რაც, ასევე, ხალხთა მეგობრობის განმტკიცებას ემსახურება. ახლახანს თბილისში გაიმართა გერმანიის დემოკრატიულ რესპუბლიკაში მხატვარ ქალთა მოგზაურობის შედეგად შექმნილი ნამუშევრების საანგარიშო გამოფენა.

ინტერნაციონალიზმის გზით მიმავალი საბჭოთა ხელოვნება, ამავე დროს, ინარჩუნებს თითოეული ხალხის განმასხვავებელ ნიშნებს, მის ეროვნულ თავისებურებებს, არაფერად ხასიათი. მკაფიოდ შეიგრძნობა ქართულ სახვით ხელოვნებაშიც. თუ ძველი თაობების მხატვართა შემოქმედებაში ეროვნულობა, ხშირ შემთხვევაში, თავს იჩენდა უფრო გარეგნულ ნიშნებში — ბუნების, ყოფის, სამოსის თავისებურებაში, სახის ტიპში, თანამედროვე მხატვართა ხელოვნებაში ნათლად ვლინდება გამოხატვის ახალი ხერ-

ების ძიება. ამასთან, თითოეული მათგანი საკუთარი გზით მიდის, ინარჩუნებს მისეულ ხედვას. ქართველ მხატვართა შემოქმედება ეროვნული არა მხოლოდ შინაარსით, არამედ იმ საერთო ტენდენციებითაც, ნახატის გამოხატულობასა და კომპოზიციის დეკორატიულ ნუბაში რომ მდგომარეობს, სხვადასხვა ასპექტში ყველაზე სახასიათოს გახსნას გულისხმობს. აქ უნდა აღინიშნოს სწრაფვა მკაფიო ფერადოვანი გადწყვეტისკენ. მხატვრულ არსენალშია, აგრეთვე, მოქნილი და მოძრავი ნახატი, რომელიც კომპოზიციის დეკორატიულ ხასიათს ანიჭებს. ფერწერული დეკორატიულობის ეს საწყისები ქართველი ხალხის უძველეს მხატვრულ ტრადიციებში უნდა ვეძიოთ — შუასაუკუნეების ფრესკებში, უსახელო ხალხურ ოსტატთა მოხატულობებში.

დღეს, როცა ხელოვნების სინთეზს უდიდესი მნიშვნელობა ენიჭება, სახვითი ხელოვნების ეროვნული თავისებურებანი მკაფიოდ ვლინდება არქიტექტურულ-მხატვრული ფორმები. თანამედროვე არქიტექტურულ-მხატვრული ფორმები და არქიტექტორები უარს ამბობენ ცნობილი მოტივების გამოყენებაზე, ცდილობენ შექმნან თვითმყოფადი, ინდივიდუალური არქიტექტურული-მხატვრული ფორმები. თანამედროვე სახვითი ხელოვნების ნიმუშთა ფართო გამოყენება თავისებურებით გამოარჩევს საერთო არქიტექტურულ გადწყვეტას. თანამედროვე ხელოვნების უდიდესი მრავალფეროვნებითი, ლაკონიურ ფორმებს მშვენიერად ერწყმის ქვედრობის, კერამიკის, მოზაიკის დეკორატიული ნაწარმოებები. განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს გამოყენებითი ხელოვნების დარგის მხატვართა დიდი ინტერესი ხელოვნებისადმი, რომელიც კამერულ მასშტაბებს გასცდა და მონუმენტური გაფორმების ერთ-ერთ საშუალებად მოგვევლინა.

როცა ქართული საბჭოთა ხელოვნების ზოგიერთ ნიშანდობილ მხარეზე, მის ეროვნულ ნიშნებზე ვლაპარაკობთ, კიდევ ერთხელ ვრწმუნდებით, რომ ეროვნული — არ ნიშნავს განკერძოებულს, თავის თავში ჩაკეტილს, „სოციალურ-მშა უკვე დიდხანია დაადასტურა: რაც უფრო ინტენსიური თითოეული ეროვნული რესპუბლიკის ზრდა, უფრო ნათლად გამოვლინდება ინტერნაციონალიზაციის პროცესი! — ამბობს ამხანაგი ლ. ი. ბრუნევი. ეროვნული ორგანულად შედის ინტერნაციონალურის ცნებაში, ამდღებებს მას ფორმებისა და გამოხატულობითი საშუალებების უდიდესი მრავალფეროვნებით, რაც, საბოლოო ჯამში, საბჭოთა ხელოვნებას კიდევ მეტად უფრადებს, უხვსა და მკაფიოს ხდის. საბჭოთა სოციალისტური კულტურის ეროვნული ფორმების მრავალფეროვნებაში სულ უფრო თვალნათლივად ვლინდება საერთო ეროვნული ნიშნები.

ჩვენ გვინდა, რომ საქართველოში საბჭოთა სახვითი ხელოვნების კვირეულის დღეებში რაც შეიძლება სრულად გაცნობთ კოლევებსა და სტუმრებს ქართული ხელოვნება, ჩვენი ავტონომიური რესპუბლიკების ხალხთა მიღწევები. სოხუმში გაიმართება აფხაზეთის მხატვართა ნამუშევრების გამოფენა, შეხვედრები სახელმწიფოში. ბათუმში კი სტუმრები გაეცნობან აჭარაში მოღვაწე მხატვართა შემოქმედებას. ასევე, ცხინვალში მოეწყობა შეხვედრები სამხრეთ-ოსეთის მხატვრებთან.

თბილისში, სხვადასხვა საგამოფენო დარბაზში გაიმართება თანამედროვე ქართული მხატვრობის ექსპოზიციები, სტუმართათვის ღია იქნება ჩვენი გამოჩენილი ოსტატების შემოქმედებითი სახელოსნოების კარი.

როცა მშრომელთა ინტერნაციონალური აღზრდის საკითხებს ვეხებებით, გვინდა ორივე სიტყვა ვთქვათ ჩვენს შემოქმედების ცვლაზე, ახალგაზრდობაზე. საბჭოთა სახვითი ხელოვნების საუკეთესო ტრადიციების ღრმულ გამოჩენილობა აღზრდა — საერთო ამოცანას შეადგენს. ამ საქმეს ჩვენს რესპუბლიკაში განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება — უნდა აღვზარდოთ არა მხოლოდ კარგი სოციალისტები და პროფესიონალები, არამედ მალადი იდეური და მოქალაქეობრივი მრწამსის ადამიანები. ამის მოსაზრებად ყველაზე რეალური გზაა ახალგაზრდობისადმი მუდმივი ყურადღება, მათი ძიებების, ფანტაზიისა და შემოქმედებითი პოტენციალის ნდობა. უნდა ითქვას, რომ რესპუბლიკის კომკავშირი დიდად გვეხმარება ამ უმნიშვნელოვანეს საქმეში. აი, თუნდაც — ამ დღეებში კომკავშირულ ქალაქ ბორის ძნელაქში ღრმსუქანის მღელვან ვიზივით — აქ გაიხსნება სურათების გალერეა, ახალგაზრდები მიიღებენ მუდმივქმედ საგამოფენო დარბაზს, სადაც თავის ახალ ნაწარმოებებს წარადგენენ ხოლმე დამთავლირებულთა სამჯავროზე.

საბჭოთა მხატვრების მჭრე ოჯახში აქტიურად და ნაყოფიერად მუშაობენ საქართველოს მხატვრები, რომელთაც თვინითი ღრმეული წვლილი შეაქვთ ინტერნაციონალური სულისკვეთების საბჭოთა სოციალისტური კულტურის საერთო სავანეში. ერთი რომელიც ხალხის შემოქმედებითი წარმატება წარმოუდგენელია სხვა ეროვნებათა მხატვრული მონაპოვრებისად დამოუკიდებლად. ხელოვნება მაშინ ვითარდება სისხლსავად, როცა ხალხური ტრადიციების დამუშავებითი წყაროდან საზრდოობს. მალადი და პუმანური ხელოვნების გაფორმების საწინდარი ხალხის კულტურათა ურთვე კავშირში, მათ ურთიერთგაგენასა და გამდობრებაშია. ქართულ მინაზე ყველა ჩვენი რესპუბლიკის სახვითი ხელოვნების ოსტატთა შეხვედრა ამ დიდსა და მარადიულ ქვეშარიტებას ცხადყოფს.

მხატვრის სახლის გახსნა.

დავანარკოთ ხალხს ცხოვრება ბახადოს უფრო უკეთესი, უფრო სწორი, უფრო ნათელი

საქართველოში მრავალწლოვანი კულტურის ოსტატები უდიდესი შემოქმედებით აღმაფრენით ახორციელებენ კომუნისტური პარტიის მონაწილეს ხალხს ცხოვრებასთან ხელშეწყობის მიზანმიმართულ საქმიანობას. მხატვართა შემოქმედებით უფრო ნათელი და სანდო უფრო ხდება, ახალი, უფრო ნათელი და სანდო უფრო ხდება, ახალი, უფრო ნათელი და სანდო უფრო ხდება...

კომუნისტური იდეოლოგიის უმნიშვნელოვანესი ნიშანი მისი ღრმა და თანმიმდევრული სიმართლეა. კომუნისტური პარტია მხატვართა შემოქმედებით ყურადღებას ნაწარმოებს რეალური ცხოვრების მნიშვნელოვან დეტალებს. მხატვართა შემოქმედებით უფრო ნათელი და სანდო უფრო ხდება, ახალი, უფრო ნათელი და სანდო უფრო ხდება...

ნიკოლოზ ტოლსტოი, სსრკ სამხატვრო აკადემიის პრეზიდენტი, სოციალისტური მოძრაობის გმირი, სსრკ სახალხო მხატვარი.

ცხოვრებისეული სინაზილით სუნთქავს ლენინი ილიას ძე ბრენევის ნიშნები „მცირე მინა“, „აღორძინება“ და „ვაირონი“, ბრენევის მკაფიოებით, მოვლენათა გახსნის სიღრმით, ჩვენ თანამედროვეობის სოციალური პორტრეტების შექმნის ოსტატობით რომ გამოირჩევა და რომლებიც უმაღლესი შემოქმედებითი ადგილებზე — ლენინური პრემიის მფლობელები არიან.

ეს პრობლემები განუწყვეტელი კავშირითაა ხელოვნების პრაქტიკასთან, ვითარდება ჩვენი სინამდვილის განვითარებასთან, ადამიანთა სულიერი კულტურის ამაღლებასთან ერთად, საბჭოთა ხალხის შესანიშნავი რევოლუციური ტრადიციების გამოვლენასა და შემოქმედებითი კვლევასთან ერთად. ამიტომაც, ხალხთან, მის ცხოვრებასთან ცოცხალი შემოქმედებითი კავშირი მხატვარს ისე სჭირია, როგორც ჰაერს.

მონივრულ მსოფლმხედველობა, იდეური და შემოქმედებითი სიმწიფე საბჭოთა მხატვრებს საშუალებას აძლევს სწორად შეიქმნონ და ახსონ ცხოვრება მისი განვითარების წამყვანი ტენდენციებით, დაამკვიდრონ პროგრესული, იბრძოლონ ყოველგვარი იმის წინააღმდეგ, რაც ხელს უშლის წინსვლას. შემოქმედების ყველა ამ ძვირფას ღირსებას ჩვენ ვუნდობთ საბჭოთა მხატვრის პარტიულობას. წინადად დავიცავთ ეს მცენება, დავცხამთ ხალხს კომუნისტური აზრებით, ყველა პირობა შევქმენთ იმ ძვირფასი და განუყოფელი თვისებების წარმატებით განვითარებისათვის, რომლებიც საბჭოთა ქვეყნის თითოეული რესპუბლიკის კულტურის განვითარებას უზრუნველყოფს.

ვ. ი. ლენინის ძეგლი ქ. ბერლინში. მოქანდაკე ნ. ტოლსტოი.

შესაქმნელად სახის

მშობლივი სახელი უნდა იქნას, ლენინის სულიერად მშობლივი სახელი უნდა იქნას. მხატვართა შემოქმედებით უფრო ნათელი და სანდო უფრო ხდება, ახალი, უფრო ნათელი და სანდო უფრო ხდება...

1958 წლის კონკურსის შემდეგ ილიის პორტრეტი გამოვლენილი იქნა. ლენინის ცენტრალური მუზეუმის ლენინის ფოტოგრაფიის განყოფილებაში, 1961-1962 წლებში — მისი პორტრეტი, შემდეგ წლებში კი ვმუშაობდი ჯერ სარეკლამო, შემდეგ კი მუშაობდი სარეკლამო, შემდეგ კი მუშაობდი სარეკლამო...

ბისკენ, კომუნისტურად. ნაწარმოებში ბედალი, პირველადი და, წარმოადგენს როგორც დიდი ოქტომბრის სულიერად მშობლივი და შთაბეჭდილებები, თავის ცხოვრების ყველაზე სხივად იღვწის. იგი მტკიცედ უწყობს, ამავდროულად დინამიკურ, აქტიურ, მისი ენით ერთდროულად აზრის მიტეხვასაც ვაძლევს და ამბობს ხალხს მისი სულიერად მშობლივი და შთაბეჭდილებების მნიშვნელობის შესახებ. მისი პორტრეტი, შემდეგ წლებში კი ვმუშაობდი ჯერ სარეკლამო, შემდეგ კი მუშაობდი სარეკლამო...

მთავარი თემა

ყოველი ეპოქა, მისი კონკრეტული პერიოდი ჩვენს წარმოდგენაში, ჩვეულებრივ, გარკვეულ მიზნებს ემსახურება და სახელმწიფო დაქვემდებარებული. მაგალითად, XX საუკუნის ლენინის სახელი აშუქებს. ლენინი არის ეპოქის სიმბოლო, მისი იდეები ამ ეპოქის კონკრეტულ შინაარსს განსაზღვრავს. ლენინი თან გვახსენებს დიდს და პატარა საქმეში, იმას, რასაც ჩვენ თანამედროვეობის მინაპარად ვუწოდებთ, და იმას, რაც ყოველდღიურად წარმოადგენს. ლენინი აზროვნებს დიდ ფილოსოფიურ-სოციალურ კომპრომიტებით, თვით ისტორიით და ისტორიულ მისი ძველესი განხორციელების და წინასწარმანახლებების ინტერნაციონალური იდეებით მისი სახელით.

უკვლავი სკისი

1967 წელს, როცა ჩვენი ქვეყანა თავისი ნახევარსულოვანი ბრძოლის აღსანიშნავად ემზადებოდა, გამოცემულმა „ხელუქმუნენია“ ლიტერატურის განყოფილებაში, 1961-1962 წლებში — მისი პორტრეტი, შემდეგ წლებში კი ვმუშაობდი ჯერ სარეკლამო, შემდეგ კი მუშაობდი სარეკლამო...

1958 წლის კონკურსის შემდეგ ილიის პორტრეტი გამოვლენილი იქნა. ლენინის ცენტრალური მუზეუმის ლენინის ფოტოგრაფიის განყოფილებაში, 1961-1962 წლებში — მისი პორტრეტი, შემდეგ წლებში კი ვმუშაობდი ჯერ სარეკლამო, შემდეგ კი მუშაობდი სარეკლამო...

ბისკენ, კომუნისტურად. ნაწარმოებში ბედალი, პირველადი და, წარმოადგენს როგორც დიდი ოქტომბრის სულიერად მშობლივი და შთაბეჭდილებები, თავის ცხოვრების ყველაზე სხივად იღვწის. იგი მტკიცედ უწყობს, ამავდროულად დინამიკურ, აქტიურ, მისი ენით ერთდროულად აზრის მიტეხვასაც ვაძლევს და ამბობს ხალხს მისი სულიერად მშობლივი და შთაბეჭდილებების მნიშვნელობის შესახებ. მისი პორტრეტი, შემდეგ წლებში კი ვმუშაობდი ჯერ სარეკლამო, შემდეგ კი მუშაობდი სარეკლამო...

ყოველი ეპოქა, მისი კონკრეტული პერიოდი ჩვენს წარმოდგენაში, ჩვეულებრივ, გარკვეულ მიზნებს ემსახურება და სახელმწიფო დაქვემდებარებული. მაგალითად, XX საუკუნის ლენინის სახელი აშუქებს. ლენინი არის ეპოქის სიმბოლო, მისი იდეები ამ ეპოქის კონკრეტულ შინაარსს განსაზღვრავს. ლენინი თან გვახსენებს დიდს და პატარა საქმეში, იმას, რასაც ჩვენ თანამედროვეობის მინაპარად ვუწოდებთ, და იმას, რაც ყოველდღიურად წარმოადგენს. ლენინი აზროვნებს დიდ ფილოსოფიურ-სოციალურ კომპრომიტებით, თვით ისტორიით და ისტორიულ მისი ძველესი განხორციელების და წინასწარმანახლებების ინტერნაციონალური იდეებით მისი სახელით.

მ ა ძ ი მ მ ე ლ ი, ს ა ი ნ ტ მ რ მ ს ლ შ მ ე ლ მ მ ე ლ ი

უკანასკნელ წლებში თბილისში გამართულმა გამოფენებმა ხელოვნების მუშაობებს საშუალება მისცა გაცნობოდნენ საბჭოთა და უცხოელ გრაფიკოსთა მრავალ ნამუშევარს, რომლებიც საინტერესო იყო თავისი თემატიკით, გრაფიკული ტექნიკით მრავალფეროვნებით და შესრულების მაღალი კულტურით. მათ რიცხვშია ცნობილი ჩვენი მხატვრის, კ. გორგაძის სახელობის სახელმწიფო პრემიის ლაურეატის იაროსლავ ლუკაშვილის გათვალისწინებული „ხალხთა მშობლივი“. მანამდე მისი ნაწარმოებები არაერთხელ იყო ექსპონირებული ევროპის ქალაქებში: პარიზში, ვენაში, ლონდონში, ჰელსინკისა და სხვაგან.

ვინც ამ თემას მიმართავს, ნიშნავს გარკვეული ცდუნება-სტიმულაციას ძველდროული გრაფიკის მიხედვით. ი. ლუკაშვილი საკმაოდ ტრადიციულად და სხვათა მიერ არაერთხელ დახატულ ხედებს ირჩევს: პრაღის პანორამას, გოთიკური და ბაროკო არქიტექტურის დამახასიათებელი სილუეტები, მშენებლის ხელს, პრაღის კოშკს თუ სხვა მნიშვნელოვან ძეგლებს. მაგრამ იგი არასოდეს მიმართავს ძველდროული გრაფიკის ოსტატთა ხერხების იმიტირებას და არც მათი შრომის მანერას იმიტირებს. შავისა და თეთრის მკაცრი დაპირისპირებით, ლაქისა და შტრიხების თავისებური შეხამებით ლუკაშვილი პრაღის თემის საკუთარ ინტერპრეტაციას ვგთავაზობს. იგი მცირე, მაგრამ კარგად მოქმედებს დეტალების მინიშნებით ხაზს უსვამს იმ გარემოებას, რომ პრაღა გაყინული ქალაქი-მუზეუმი კი არა, არამედ ცოცხალი, თანამედროვე ქალაქია.

აზრისა და სოფლის პეიზაჟებთან ერთად, ი. ლუკაშვილის იტაცებს ინდუსტრიული მოტივებიც. ზოგიერთი მათგანი, როგორცაა მტკიცებულება ქარხანა, კოთლი-სინდისიერადაა ამოჭრილი, მაგრამ კომპოზიციურად საკმაოდ ერთფეროვანია, სხვაში კი („შრალი დიკი მამბურგში“, „პორტი“) კომპოზიციური უფრო მავნარია, შრომის მანერა უსუსტრულია შერჩეული. ასე ვადაწვევით ვაძლევს კომპოზიციური მიმდინარე ფერს. გამოფენაზე წარმოდგენილი ნამუშევრები ნათელ წარმოდგენას ვაძლევს მხატვარ ლუკაშვილის თავისებურ კომპოზიციურ აზროვნებაზე. დიდი ფორმების ნამუშევრებში იგი ნახატს არასოდეს არ ახსენებს მთელ ნამუშევარს, მათ რიტმში ირრავდება გარკვეული კავშირი ძველი ალმოსავლობის რელიეფებთან.

ტატური შეფარდებით, მხატვარი ფაქტურის მრავალფეროვნებას აძლევს. ზოგიერთ ნამუშევარში კონკრეტული პეიზაჟური შთაბეჭდილებანი თითქმის უცვლელად არის გადმოტანილი, სხვაში იგი ცდილობს შექმნას უფრო მეტად განზოგადებული სახე. ასეთებია „თოლია ბრუკლინი“, „შეთის-ხილის ქალა“, ლუკაშვილი მინარსავს განვითარებული იდეების გრაფიკულ ექვივალენტს შექმნის ცდებსაც („დროის მოწიხი“, „იდეის ძალა“).

ალექსანდრე ნიკოლოზის ძეგლი, ავსტრიის ქალაქი ვიენაში. მხარე: გერმანია.

გამომცემი გივი ყანდარელი დასრულდა წიგნი „ქართული ხელოვნების ისტორია“... მისი წიგნი უკვე მეორედ გამოიცემოდა...

ქართული ხელოვნების ისტორიაში მნიშვნელოვანი ადგილი უკავია მხატვრობას... მხატვრობის განვითარება და მისი როლი...

ქართული ხელოვნების ისტორიაში მნიშვნელოვანი ადგილი უკავია მხატვრობას... მხატვრობის განვითარება და მისი როლი...

ქართული ხელოვნების ისტორიაში მნიშვნელოვანი ადგილი უკავია მხატვრობას... მხატვრობის განვითარება და მისი როლი...

მადლი ნიჭისა

გასული წლის ზამთარში მოსკოვში, აღმოსავლეთის ხალხთა ხელოვნების აღმოჩენის მუზეუმში გამოიხატა იყო...

სამკობა: ჩამოსხმა, გამოყვანა, გრავირება, ჭედვა, მოსვლა, ზარნიში, დილირანი, მინაქარი...

ქართული ხელოვნების ისტორიაში მნიშვნელოვანი ადგილი უკავია მხატვრობას... მხატვრობის განვითარება და მისი როლი...

ამ მართლაც უაღრესად მდიდარ დღეებში, დიდი გამოცდის წინ, მხატვარი უნებურად თვალს ავლებს განვლილ გზას და შეხედურებაში ცოცხლდება...

მხატვრის მიერ შეჩვენებული ნაწარმოებთა შორისა ნიკოლოზ ბარათაშვილის, რასულ გამზათაშვილის, ლევ ტოლსტოის ნაწარმოებები ყოველი მათგანისათვის მხატვარი არჩევს საგანგებო მხატვრულ სახეს...

მასშაბი მონუმენტურ ქანდაკებაში

ყველა ეპოქა ძველს უდგამდა აღმართს. შემოქმედელი ყოველთვის ითვალისწინებდა იმ მხატვრულ სტედიოკურ ამოცანებს, რომლებიც არსებულ საზოგადოებრივ, სოციალურ, პოლიტიკურ და ეთნოკულტურ შეხედულებებს...

ლიც ქვეყნის ხელოვნებისთვისაა დამახასიათებელი ინტონი არა ბანალური ყოფითი მნიშვნელობით, არამედ ფორმის მხატვრული, ცხოველყოფილი ძალის მიზნობრივობით...

ქართული ხელოვნების ისტორიაში მნიშვნელოვანი ადგილი უკავია მხატვრობას... მხატვრობის განვითარება და მისი როლი...

„ვერცხლი სხვა ლითონებზე უფრო მელოიდურია“ — ეს პოეტური ფრაზა კარგად გვიხატავს მხატვრის დამოკიდებულებას ამ ლითონისადმი, რომელიც მთავარი ვახლება მის შემოქმედებაში...

მანბა მაჰომედოვს შემოქმედების სურათი სრულად არ იქნება, თუ არ განსვენებთ მის მეორე გატაცებას — იგი რამდენიმე წიგნის ავტორია. ისეთივე უსტატობითა და სიმართლით, მქედურ ნამუშევრებს რომ ასრულებს, გვიზიარებს იგი ფიქრებს თავის პროფესიაზე, მის ორ სამშობლოზე — დღევანდელსა და საქართველოზე, თავის მასწავლებლებსა და კოლეგებზე...

პიტი მანაშაძე

მანბა მაჰომედოვს ხელოვნებამ ღირსეული ადგილი დამკვიდრა ქართულ ხელოვნებაში. მის ნაწარმოებებში პოეტური სული, ხალხის გრძობა და უხადი უსტატობაა ჩაქსოვილი, რაც განაპირობებს მხატვრის შემოქმედების უდიდეს წარმატებას და პოპულარობას.

ქართული ხელოვნების ისტორიაში მნიშვნელოვანი ადგილი უკავია მხატვრობას

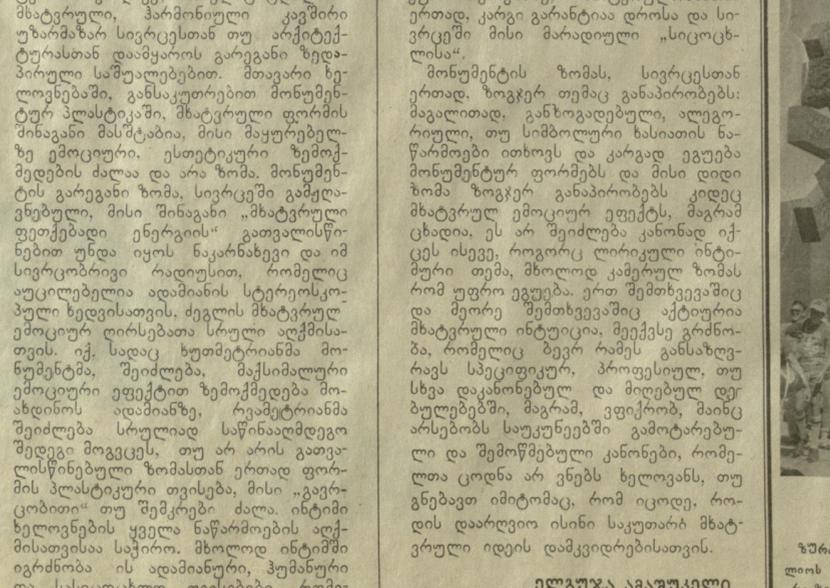
ქართული ხელოვნების ისტორიაში მნიშვნელოვანი ადგილი უკავია მხატვრობას... მხატვრობის განვითარება და მისი როლი...

თ. თუხარაძე

ქართული ხელოვნების ისტორიაში მნიშვნელოვანი ადგილი უკავია მხატვრობას... მხატვრობის განვითარება და მისი როლი...

საკავშირო გამოცემის მონაწილეა შეხვედრა მაგნიტოვსკის მეტალურგიულ კომბინატში.

ქართული ხელოვნების ისტორიაში მნიშვნელოვანი ადგილი უკავია მხატვრობას... მხატვრობის განვითარება და მისი როლი...

ზურაბ წამბაძე, მწიგნობარი და ხელოვნების მსოფლიო ბავშვების ბრიკორის კოლექტის (მშ) ტერიტორიაზე.